

Для учнів, які закінчуватимуть навчання за 11-річною системою, однозначно прийнятним лишається лише лінійний виклад, адже «утиснення» матеріалу, коли навчання вже розпочато за лінійним підходом, є недоцільним. А от з огляду на перехід на 12-річне навчання та профілізацію 10-12 класів більш логічним виглядає концентричний підхід та вертикальна інтеграція, які дозволять учням 5-9 класів оволодіти «базовою історією», а при продовженні навчання отримати той виклад, який більше відповідає запитам учня з огляду на подальший шлях у житті – докладнішу роботу з історичним матеріалом чи побіжні акценти. Також необхідно врахувати, що концентричний виклад потребує відповідної підготовки вчителя (перепідготовки), оскільки в досвіді педагогічної діяльності є лінійний підхід.

Відповідно, перехід на інтегровану концентричну систему вимагає часових та фінансових витрат (розробка та апробація нових програм, підручників, посібників, їх впровадження + зміни в навчанні вчителів), але більшою мірою відповідає потребам учнів.

Ключові слова: інтеграція, школа, історія, концентричний підхід, лінійний підхід.

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ДЛЯ НАВЧАННЯ ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ: ОРІЄНТИРИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

*Локишина Олена,
докт. пед. наук, професор,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна*

Успішна реалізація кар'єри та побудова життєвої траєкторії у суспільстві знань обумовлює необхідність володіння громадянами ключовими навичками/компетентностями, які забезпечують постійний розвиток особистості і продуктивну взаємодію із зовнішнім світом. З метою формування у громадян ЄС ключових компетентностей Європейський Парламент і Європейська Рада у 2006 році затвердили Європейську довідкову рамку

ключових компетентностей для навчання впродовж життя [2]. У 2018 р. з огляду на новий етап розвитку ЄС та нові вимоги до функціонування економіки Європейською Радою було затверджено оновлений варіант Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання впродовж життя, яка включає вісім таких ключових компетентностей, як: грамотність; багатомовна компетентність; математична компетентність і компетентності з природознавства, технологій і техніки; цифрова компетентність; особистісна, соціальна компетентності та вміння вчитися; громадянська компетентність; підприємливість; культурна обізнаність та експресія [1]. Затвердження зазначеної рамки дало старт трансформації національної освіти у державах-членах ЄС на компетентнісні засади. Країни, з урахуванням особливостей національної освіти, розпочали процеси внесення змін до освітнього законодавства, затвердження цільових програм/стратегій, перегляд освітніх стандартів. Застосовувалися різні моделі, починаючи від упровадження окремих компетентностей до цілісного їх переліку, запропонованого ЄС.

Очевидно, що трансформація освіти на компетентнісні засади потребує комплексного підходу, який передбачає розбудову відповідного середовища, як і добір адекватних методів і форм навчання у школах. У Рекомендаціях Європейської Ради ЄС (2018) визначено низку інновацій, які сприяють формуванню ключових компетентностей. Це – активна роль особи, яка навчається, у набутті ключових компетентностей впродовж життя; індивідуальне і колаборативне навчання; проектне навчання; експериментальне навчання; міждисциплінарне навчання; навчання в рамках багатомовності; використання цифрових технологій. Не менш важливим названо створення відповідного навчального середовища, зокрема, просторі класні кімнати, класи під відкритим небом. крос-секторальне партнерство, цифрові класи [3]. Зазначені інновації розглядаються з позиції потенціалу для підвищення мотивації та залучення учня до навчання, підвищення його/її відповідальності за навчальні результати.

Отже, ЄС, розглядаючи компетентнісний підхід як стратегію розвитку освіти у державах-членах, наголошує на необхідності цілісного підходу, який передбачає крім законодавчих ініціатив та трансформації курикулуму на компетентнісні засади трансформацію навчального середовища у школах, як і запровадження інноваційних форм і методів навчання. Міждисциплінарне навчання, партнерство, колаборативне навчання, мобільність, активна участь учня у процесі навчання перетворюються на обов'язкові елементи навчального процесу.

Ключові слова: ключова компетентність, навчальне середовище, методи і форми навчання.

Список використаних джерел

1. Key competences for lifelong learning – a European reference framework : Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning (Text with EEA relevance) ST/9009/2018/INIT. Official Journal of the European Union. 4.6.2018. P. C 189/1 – C 189/13. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01)&from=EN) (дата звернення: 28.02.2021).

2. Key competences for lifelong learning – a European reference framework : Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 No. 2006/962/EC. Official Journal of the European Union. 30. 12. 2006. P. L 394/10 – L 394/18. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:394:0010:0018:en:PDF> (дата звернення: 28.02.2021).

3. Supporting key competence development. Learning approaches and environments in school education : input paper for conference participants 12-13 November 2019, Brussels. European Commission, 2020. – 45 p. URL: [file:///D:/Google%20Downloads/NC0420036ENN.en%20\(6\).pdf](file:///D:/Google%20Downloads/NC0420036ENN.en%20(6).pdf) (дата звернення 26.02.2021).